בית ישראל (רוז'ין) — יתרו

פרשה יתרו

וישמע יתרו. פירש"י מה שמועה שמע ובא קי"ס ומלחמת עמלק. דהנה בשעת מ"ת הקדימו ישראל נעשה לנשמע. הענין הוא דאז פסקה זוהמתן ונזדככו מאוד עד שכל אבר מאיבריהם תאב לעשות המצוה השייך לו כי הגופים נזדככו כעין נשמה ונעשו חלק אלוקי ממעל וידעו איבריהם המצות שצריכים לעשות ולכן הקדימו נעשה לנשמע כי לא היו צריכים לשמוע כי השיגו בעצמם המצות אבל יתרו לא הגיע עדיין לבחי' זו והי' צריך לשמוע וזהו שפירש"י מה שמועה שמע ובא פי' שהוצרך עדיין לשמוע משום קי"ס ומלחמת עמלק פי' משום שהי' צריך עדיין להלחם בעמלק שהוא היצה"ר שלא הגיע עדיין לבחי' ישראל שהזדככו א"ע מאוד עד שלא היו צריכין לשמוע:

פרשה יתרו

וירא העם וינעו ויעמדו מרחוק. ויש להבין מה תועלת הי' בהעמדה מרחוק הלא השי"ת מכה"כ. אומר אני שכל איש ישראל צריך להאמין באמונה שלימה ומצד הקבלה אמתית שיש ה' אחד בעולם והמופתים על יחוד וגדלות הבורא אינו אלא לקטני אמנה ע"כ לצד שראו ישראל שהקב"ה בא במופתים בשעת מ"ת לגלות יחודו ואחדותו ית' ידעו שעמדו עדיין מרחוק ולא באו עדיין לתכלית אמונה וזהו שאה"כ וירא העם המופתים ויניעו ויעמדו מרחוק ידעו שעמדו עדיין מרחוק.

פרשה יתרו

וישמע יתרו עד סוף הפסוק. אומר אני כי הי' קשה ליתרו למה עשה אלקים למשה ולישראל עמו יסורים יותר מכל שאר האומות וראה כי זה היה כדי שיבואו לרחמים גמורים. וזהו כי הוציא ה' את ישראל ממצרים כי כתיב כי שמש ומגן ה' אלקים כשם שא"א להסתכל בשמש רק ע"י מגן כך א"א לבוא לבחי' ה' רחמים גמורים רק ע"י בחי' אלקים מדה"ד ויסורים וזשאה"כ עתה ידעתי כי גדול ה' מכל האלקים. היינו שהשיג כי כל היסורים שהיו להם בחי' אלקים הוא כדי שיבואו לידי ה' רחמים גמורים אמן כן יהי רצון סליק:

משה ידבר והאלקים יעננו בקול. ופירש"י בקולו של משה כי משה קידש א"ע בכל איבריו עד כי זכה להיות שכינה מדברת מתוך גרונו וקול של הקב"ה הוא קולו של משה ממש וגם בנ"י היו רוצים לעלות למדריגתו באמרם רצוננו לראות את מלכינו אולם לא אסתייע מלתא. וישמע יתרו מה שמועה שמע ובא קי"ס ומלחמת עמלק. אומר אני כי ים סוף נקרא הקדושה כי הוא סופא דכל דרגין והוא בחי' יראה עלאה. וכשאדם ח"ו מפריד א"ע מהקדושה וזה אחר קי"ס בא מלחמת עמלק והוא היצה"ר וזה הנהגת כל האדם חסר התשלום.

פרשה יתרו

וישמע יתרו כו'. הנה הקדימו ישראל נעשה לנשמע ואמר הקב"ה מי גילה רז זה לבניי שמלאכי השרת משתמשין בו. כמאמר הכתוב ברכו ה' כל מלאכיו גבורי כח עושה דברו לשמוע בקול דברו אומר אני כי העיקר תרי"ג מצות להפיק רצונו ית' ברמ"ח מ"ע לעשות רצונו ית' והשס"ה ל"ת שלא לעבור על רצונו ית'. והנה נותן השי"ת חיותו והשפעתו בכל דבר אף בדברים הגשמיים שבעולם העשי' למען יוכל האדם לדבק בו ית' אף בעולם העשי' וכ"ז כשאדם מאמין באמונה שלימה שמכה"כ כמ"ש ואתה מחי' את כולם אזי מקבל עליו עומ"ש ומקבל עליו שלא לעבור רצון קונו ומקבל ע"ע לעשות רצון קונו עם החיות וההשפעה אשר ממנו ית'. וכן בתות"פ עיקר כוונת הכתוב להפיק רצונו ית'. והנה המלאכים אשר אין להם יצה"ר עיקר מגמתם לעשות רצון קדשו. ולזאת ביכולתם להקדים עשי' לשמיעה אולם האדם אשר הוא בעל בחירה אין לו כח זה רק בני ישראל אשר להם האמונה בירושה עם השמיעה את כל הניסים והנפלאות אשר עשה ה' למשה ולישראל ומזה באו לאמונה שלימה:

וישמע יתרו. כתיב אשרי אדם מפחד תמיד ומקשה לבו יפול ברעה. אומר אני דצריך האדם לירא יראת הרוממות בגין דאיהו רב ושליט אזי אינו צריך לבוא לשום יסורים ח"ו וזהו אשרי אדם מפחד תמיד כשאדם מכיר שפלותו וקטנותו ומחשב רוממות ית' ובא לידי הכנעה באמת אזי כל היסורים בדילין ממנו ואינו צריך לשום גלות ויסורין וכמו משרע"ה שהי' עניו מכל האדם ואמר מי אנכי כי אלך אל פרעה ואמר לו הקב"ה ראה נתתיך אלקים לפרעה להיות מושל עליו כו'. וכל האומות יריאים ממנו משא"כ כשאדם מתגאה ופורק ממנו עומ"ש הוא צריך לבוא ח"ו ליסורין וכל זה לטובה למען יתן האדם אל לבו לשוב באמת ולתקן דרכיו וזהו ומקשה לבו יפול ברעה הן רעות יסורים וגלות הן יסורי גיהנם ח"ו וזהו וישמע יתרו הוא לשון הבנה כי יתרו הבין את כל אשר עשה אלקים הוא מדה"ד למשה ולישראל עמו כי כל היסורים מהגלות הוא למען כי הוציא ה' את ישראל מהגלות כי ע"י הגלות זכו לתשובה שלימה וזכו לגאולה שלימה ואומר אני כי באמת היום כולם נכונים ומדבקים עצמם בהשי"ת וראוי להיות גאולה שלימה בלי שום יסורים ח"ו סליק:

פרשה יתרו שנת תרי"ט

כתיב כה תאמר לבית יעקב ותגד לבנ"י אתם ראיתם אשר עשיתי למצרים ואשא אתכם על כנפי נשרים ואביא אתכם אלי ועתה אם שמוע תשמעו וכו'. ופירש"י לבית יעקב אלו הנשים תאמר להם בלשון רכה ותגד לבנ"י עונשים ודקדוקים פי' לזכרים דברים הקשים כגידים ולכאורה מה דברים הקשים כגידים יש כאן אך יש עיתים שהשי"ת שולת הרהורי תשובה לאדם ואדם הזה מתעלה מזה ולומד ומתפלל עם זה אבל החכם

מיצר לו כזאת כי יודע כי לא פעל על הרהורי תשובה מאומה רק ה' שלחו בלא אתערותא דלתתא והוא רק בדרך ארעי ואח"כ יפול ממנו זה רק העיקר הוא מה שעובד בעצמו והולך ממדריגה למדריגה. וזה כה תאמר לבנ"י אלו הנשים להם הוא לשון רכה ולבני ישראל אשר עיני שכל להם אלו הדברים בעצמם הם קשים כגידים. אתם ראיתם אשר עשיתי למצרים ואשא אתכם על כנפי נשרים ואביא אתכם אלי בלא אתעדל"ת כלל כי במצרים לא פעלו מאומה וה' הוציאם שלא בהדרגה והחכם מצר לו כזאת ומתבייש מפני השי"ת כי יודע שלא זכה לזה כלל ולא פעל מאומה. ועתה אם שמוע תשמעו בקולי היינו שמעצמם תבואו לשמוע בקולי ותבואו להתקרב אל עבודת השי"ת באתערותא דלתתא והייתם לי סגולה מכל העמים. (חסר איזה תיבות) בכמ"ש דהע"ה אני מעורר השחר ואין השחר מעורר אותי:

כה תאמר לבית יעקב ותגד לבני ישראל. פירש"י כה תאמר אמירה רכה ותגיד דברים הקשים כגידים לכאורה קשה מה דברים הקשים כגידים יש כאן אמנם לפעמים בא לאדם התלהבות יש אדם שמשמש בההתלהבות ההוא ולומד ומתפלל בזה ויש אדם שבשרו נעשה חדודין על שבא לו התלהבות מלמעלה ולא פעל הוא מאומה וזהו כה תאמר לבית יעקב ותגד לבני ישראל כי השי"ת אמר להם ואשא אתכם על כנפי נשרים ואביא אתכם אלי וזה בלא אתערדל"ת ואותם שהיו במדריגת יעקב הי' להם אמירה רכה ואותם שהיו במדריגת ישראל היה להם הדברים קשין כגידין מחמת שהם לא עשו אתערדל"ת והב"ן גם שמעתי פה קדשו שאמר שהיסורי' הללו היו על שלא עשו אתערדל"ת כנ"ל מאותן היסורים בעצמם נעשה כלי והיסורים הללו המה העצה לזה וד"ל:

פרשה יתרו שנת כת"ר

וישמע יתרו את כל אשר עשה אלקים למשה ולישראל עמו כי הוציא ה' את ישראל ממצרים. ופירש"י מה שמועה שמע ובא קריעת י"ס ומלחמת עמלק. הנה איתא בכל יום יצרו של אדם מתגבר עליו ואלמלא הקב"ה עוזרו לא היה יכול לו ואיתא כל הגדול מחבירו יצרו גדול ממנו. ולכאורה שאיש אשר הוא יותר טוב וישר יהי' לו יצה"ר יותר גדול אך אומר אני שזה קאי על האמונה כי היצה"ר מסית לאדם בהרהורים רעים בספיקות האמונה. והאיש השפל אשר הוא בר שכל קטן אינו יכול להפילו כ"כ אבל את הבעל השגה שהוא בר שכל גדול אותו יוכל לתופסו בהרהורים רעים ובספיקות בהראות לו קושיות ואיש כזה פוגם יותר אבל האיש אשר הוא באמת דורש ומבקש את השם הקב"ה שיוכל לראות בכ"ד השגחה פרטיות כי מכה"כ ואתה מחי' את כולם ומלכותו בכל משלה כי כל פעל ה' למענהו כי באמת מה שברא הקב"ה את העולם בדרך הטבע בראשית ברא אלקים בגי' הטבע הוא רק לעבוד ה' בכ"ד מדברי עוה"ז כדכתיב ה' בחכמה יסד ארץ והאיש המאמין באמת ורואה כי הכל הוא מהשי"ת כל העולם לא נברא אלא לצוות לזה אבל מי שאינו במעלה זו רק כשרואה דבר נס חוץ מדרך הטבע מתפעל מהנס ומתחיל להאמין זה אינו אמונה שלימה כי ח"ו יכול ליפול בהסתת היצר כדכתיב ויהי בשלח פרעה את העם ולא נחם וכו' ויסב אלקים את העם דרך המדבר ים סוף וחמושים עלו בני ישראל מארץ מצרים. היינו כי בחי' העם מדריגה קטנה לא הי' להם עדיין אמונה שלימה בה' ועדיין הוכרח ה' כביכול לנחותם דרך י"ס היינו להראות להם קי"ס נס שלא כדרך הטבע כדי שעי"ז יאמינו בה' אבל וחמושים עלו בנ"י היינו בחי' ישראל מדריגה הגדולה הם לא הוצרכו לניסים כי ראו השגחת ה' ונפלאותיו גם בדרך הטבע ראו האמונה כי אלקים בגי' הטבע והשגחתו הפרטיות בכ"ד אבל מי שצריך רק לראות נסים בכדי להאמין ברא לו היצה"ר בהסתרו להפילו ולסתור אמונתו וזה מה שמועה שמע ובא קי"ס ומלחמת עמלק כי מלחמת עמלק הוא מלחמת היצר כי היצה"ר הוא עמלק אבל המאמין רואה ומסתכל גם בדרך הטבע השגחת ה' כדכתיב ה' הוא האלקים היינו גם בדרך הטבע שהוא גימטריא אלקים רואה גם השגחת ה' המוסתרים בו וזהו צדיקים מהפכים מדה"ד למדה"ר כי הטבע הוא בחי' הצמצום בחי' הדין והם מהפכים למדה"ר השגחת ה' בכל דרכי הטבע ורשעים מהפכים מדה"ר למדה"ד היינו שגם בדברים היוצאים מהטבע הם משתבשים ואומרים שהכל הוא מצד הטבע בחי' הצמצום בחי' הדין אך באמת כתיב שויתי ה' לנגדי תמיד היינו שגם בדברים שדומה לכאורה לכנגד שהוא דרך הטבע צריך לראות חיות ה' והשגחתו וזהו וישמע יתרו וישמע הוא מלשון הבנה כדכתיב שמעו שמוע ואל תבינו. את כל אשר עשה אלקים היינו כל העולם שהוא בדרך הטבע הושתה כדכתיב בראשית ברא אלקים הכל הוא למשה ולישראל עמו היינו למען הצדיק ולמען ישראל כי כל פעל ה' למענהו וכל העולם כולו לא נברא אלא לצוות לזה כדי שיעבדוהו בכל דברי עוה"ז ומקודם לא הי' לו אמונה זו אך אח"כ כשראה כל הנעשה במצרים נסים ונפלאות האמין שגם כל דברי עוה"ז דרך הטבע הוא למשה ולישראל עמו אך אימתי מאמין זאת כי הוציא ה' את ישראל ממצרים כשאדם יוצא ממיצר רע שלו והוא בן חורין מהיצה"ר אז מאמין באמת כי כל פעל ה' למענהו:

עוד יאמר את כל אשר עשה אלקים למשה ולישראל עמו כי הוציא ה' את ישראל ממצרים. היינו כל בחי' הדין והיסורין העוברין על ישראל הכל הוא למען כי הוציא ה' את ישראל וכו' כדי שיתגלה בחי' הרחמים ויהי' גאולה שלימה וזהו ומשה נגש אל הערפל אשר שם אלקים כי משה צדיק האמת ראה גם בעוה"ז הגשמי שהו' בחינת ערפל אשר שם האלקים בחינת אלקות וחיותו בכל דבר:

ישראל הקדימו נעשה לנשמע. אומר אני כאשר האדם מתנהג עם השי"ת כביכול כן השי"ת מתנהג עמו כ"א האדם עובד את ה' במדות אז מוכרח מקודם לשמוע ולהבין אם יוכל לעשות ולקיים ואח"כ עושה אבל הם באמת יצאו מן המדות והתבטלו לגמרי כמ"ש משרע"ה ונחנו מה והי' להם מסירת נפש באמת ע"כ לא רצו לשמוע ולהבין אם יכלו לקיים כי תיכף אמרו נעשה ונשמע יהי' איך שיהי' כיון שלא היה אצלם מאומה ומסרו נפשם ואחר כן כשהיה להם מסירת נפש כזאת למעלה מן המדות יכלו לקיים ולקבל את התורה כדאיתא נובלות חכמה תורה: